Hukuk Bölümü 2008/325 E. , 2009/49 K.

- 4925 SAYILI KARAYOLU TAŞIMA KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI YAPILAN ITIRAZIN ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI
  - KARAYOLU TAŞIMA KANUNU (4925) Madde 26

"İçtihat Metni"

Davacılar : Z.U. ve M.S.

Davalı : Aşkale Belediye Başkanlığı

O L A Y : Aşkale Cumhuriyet Başsavcılığının 9.3.2007 tarih ve 2007/68 Hz. Sayılı yazısıyla, Aşkale-Erzurum arası yolcu taşıma yetkisinin olmadığının anlaşıldığından bahisle gereğinin takdiri ve ifasının istenmesi üzerine; Aşkale Belediye Başkanlığının 3.5.2007 tarih ve 15 no.lu Zabıt Varakası ile 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 26. maddesinin (a) bendi uyarınca davacılar adına para cezası verilmiştir.

Davacılar, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

Aşkale Sulh Ceza Mahkemesince; 19.09.2007 gün ve 2007/66 Müt. sayı ile yapılan yargılama neticesinde itirazın reddine karar verilmiş; davacılar tarafından Mahkeme kararına itiraz edilmiş ve dosya karar verilmek üzere Erzurum Nöbetçi Ağır Ceza Mahkemesine gönderilmiştir.

ERZURUM 1. AĞIR CEZA MAHKEMESİ; 28.01.2008 gün ve 2008/37 Müt. sayı ile; 4925 Sayılı Yasanın 26/a-1 maddesinin ihlal edilmesi nedeniyle 5000 YTL idari para cezası verilen Z.U. ve Mahir SEFİLOĞLU hakkında verilen Aşkale Sulh Ceza Mahkemesinin 19.09.2007 tarih ve 2007/66 Müt.sayılı kararına 25.09.2007 tarihinde itiraz edilerek mahkemelerine gönderilmekle, itiraz hususunda iddia makamından mütalaasının alındığı, evrakın incelendiği ve gereğinin görüşüldüğü; 4925 Sayılı Kanunun 30/1 maddesi gereğince itiraza bakma yetki ve görevinin İdare Mahkemesine ait olduğu anlaşıldığından; Aşkale Sulh Ceza Mahkemesinin 19.09.2007 tarih ve 2007/66 Müt.sayılı kararı usul ve yasaya aykırı olduğundan, itiraz edenler Mahir SEFİLOĞLU ve Z.U.'ın itirazının KABULÜNE, dosyanın İdare Mahkemesine gönderilmek üzere Aşkale Sulh Ceza Mahkemesine TEVDİİNE, kararın İtiraz edenlere mahkemesince TEBLİĞİNE karar vermiştir.

Aşkale Sulh Ceza Mahkemesi; 31.03.2008 gün ve Müt.No:2007/66, K.No: 2007/66 sayılı Ek Karar ile; Erzurum Ağır Ceza Mahkemesinin itirazı kabul ederek, 4925 sayılı Kanun gereğince itiraza bakma yetki ve görevinin İdare mahkemesi olduğunu belirterek, kararın itiraz edenlere mahkemesince tebliğine karar vererek dosyayı Aşkale Sulh Ceza mahkemesine göndermiş olduğunu, Aşkale Sulh Ceza Mahkemesinin itiraz edenlere kararı tebliğ etmeyerek, ek karar ile dosyayı İdare mahkemesine göndermiş olduğunu, Erzurum 2. İdare Mahkemesinin, görevsizlik kararının varlığı halinde kararın kesinleşmesini izleyen günden itibaren otuz gün içinde idare mahkemesine hitaben ve usulüne uygun şekilde düzenlenecek dilekçe ile dava açılması gerektiğini belirterek dosyayı Aşkale Sulh Ceza Mahkemesine geri göndermiş bulunduğunu belirterek; 1 - Erzurum Ağır Ceza Mahkemesinin kararının ihbar eden ve itiraz edenlere tebliğine, 2- Yapılacak olan tebliğe Erzurum Ağır Ceza Mahkemesinin görevsizlik kararının kesinleşmesinden itibaren 30 gün içinde İdare Mahkemesine dava açılabileceğinin ihtarına karar vermiştir.

Davacılar bu defa, söz konusu para cezasının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ERZURUM 1.İDARE MAHKEMESİ; 08.05.2008 gün ve E:2008/987 sayı ile; 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. ve 2576 sayılı Yasa'nın "İdare Mahkemesinin Görevleri" başlıklı 5. maddesinden bahisle; 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun "Para Cezalarına İtiraz Ve Suçlarda Tekerrür" başlıklı 30.maddesinin 1.fıkrasında yer alan" para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içerisinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir, itiraz üzerine verilen kararlar kesindir" şeklindeki hükmün, 08.02.2008 gün ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 520.maddesiyle yürürlükten kaldırıldığı, idari para cezalarına yapılacak itirazlara bakmakla görevli yargı yerine ilişkin her hangi bir kural konulmadığı; öte yandan, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 06.12.2006 tarih ve 5560 sayılı Kanun'un 31.maddesiyle değişik 3.maddesinde, bu Kanunun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde, diğer genel hükümlerinin idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanacağı kuralına yer verilmiş, 16.maddesinde, kabahat karşılığı uygulanacak idari yaptırımların, idari para cezası ile idari tedbirlerden ibaret olduğu ifade edilmiş, 27.maddesinde ise; idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde Sulh Ceza Mahkemesi 'ne başvurulabileceğinin hükme bağlanmış olduğu; dava dosyasının incelenmesinden, davacıların 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 26/1-a maddesine aykırı davrandıklarından bahisle 5.000,00- YTL idari para cezasıyla cezalandırılmalarına ilişkin davalı idare işleminin iptali istemiyle Aşkale Sulh Ceza Mahkemesine dava açtıkları, Aşkale Sulh Ceza Mahkemesinin 31.03.2008 tarih ve 2007/66 müteferrik sayılı kararı ile davanın idare mahkemelerinin görevinde olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı verildiği ve bu kararın kesinleşmesinden sonra davacılar tarafından Mahkemelerinde bakılmakta olan iş bu davanın açıldığının anlaşıldığı; Uyuşmazlık konusu olayda; 4925 sayılı Kanun'un 26/1-a maddesine istinaden verilen idari para cezasına karşı yapılacak itiraza bakmakla görevli olan idare mahkemelerinin, var olan görev kuralının 5728 sayılı Kanun'un 520. maddesiyle kaldırılmış olması ve anılan Kanunda, görev konusundaki düzenlemenin değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda' uygulanacağına dair bir hüküm bulunmaması, öte yandan yürürlükteki mevzuatta da idare mahkemelerinin görevli olduğuna yönelik başkaca özel bir düzenlemenin yer almaması karşısında, davacıların 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 26/1-a maddesine aykırı davrandıklarından bahisle idari para cezasıyla cezalandırılmalarına ilişkin davalı idare işleminin iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünde, 5326 sayılı Kanun'un 27.maddesinin 1. fıkrası uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu, uyuşmazlığın idari yargı yerinde görülüp çözümlenmesine olanak bulunmadığı sonucuna varıldığı; açıklanan nedenlerle, Mahkemelerinin görevsizliğine, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Turan KARAKAYA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 02.03.2009 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen durumun aksine, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası temin edilmeden başvurulduğu görülmekte ise de; Başkanlık yazısıyla, adli yargı dosyasının da ilgili Mahkemesinden getirtildiği ve sonuçta usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, Erzurum 1. Ağır Ceza Mahkemesi ve Erzurum 1.İdare Mahkemesi kararları arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör - Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 4925 sayılı Kanun'un 26. maddesinin (a) bendine göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

10.7.2003 gün ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 26. maddesinin (a) bendinde, bu Kanunun; 5 inci maddesine göre yetki belgesi almadan taşıma işinde faaliyette bulunanlara beşmilyar lira, 5 inci maddesinin beşinci fıkrasına aykırı davranan taşımacılara beşyüzmilyon lira, 5 inci maddesinin altıncı fıkrasına göre taşıma hizmetini yapmaktan kaçınan taşımacılara dörtyüzmilyon lira, 5 inci maddesinin yedinci fıkrasına aykırı davranarak bir taşımacının diğer bir taşımacının taşıma faaliyetini engellemesi halinde dörtmilyar lira para cezası verileceği kurala bağlanmış; 30. maddesinde, para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içerisinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği, itiraz üzerine verilen kararların kesin olduğu öngörülmüşken, bu madde, 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 520. maddesiyle, "Bu Kanunda belirtilen idarî para cezasını gerektiren fiillerin işlendiği tarihten itibaren bir yıl içinde aynı nitelikteki fiili üç defa işlediği tespit edilen gerçek ve tüzel kişilere, işlediği fiillerin cezalarının toplamının on katı idarî para cezası verilir ve taşıt şoförünün yurt içi ve yurt dışı taşımalarda sürücü mesleki yeterlilik belgesi ile varsa uluslararası sürücü sertifikası bir yıl süreyle askıya alınır" şeklinde değiştirilmiştir. 5728 sayılı Kanun hükümleri 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Olayda, para cezasının kaldırılması istemiyle dava açılmış olup; 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nda son haliyle idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3 üncü maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde "(1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterildiği durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nda idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Sulh Ceza Mahkemesince işin esasına yönelik verilen kararı, görevsizlik nedeniyle kaldıran Erzurum 1. Ağır Ceza Mahkemesi kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Erzurum 1. İdare Mahkemesi'nce yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile Erzurum 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 28.01.2008 gün ve 2008/37 Müt. sayılı KARARININ KALDIRILMASINA, 02.03.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.